

IZVJEŠTAJ ZA PERIOD 8. - 12. 12. 2025. GODINE

8. 12. 2025			Bravadžiluk broj 17, Sarajevo
-------------	--	--	-------------------------------

Zavodu za zaštitu spomenika u sastavu Federalnog ministarstva kulture i sporta obratila se Služba za urbanizam, prostorno planiranje i zaštitu okoliša Opštine Stari Grad Sarajevo sa zahtjevom za izdavanje odobrenja za izmještanje postojeće tende na poziciju ispod strehe krovišta kojim je vizualno odvojeno prizemlje i potkrovlje objekta u ulici Bravadžiluk broj 17.

Uvidom u dostavljenu dokumentaciju i uvidom na licu mjesta utvrđeno je da predmetni objekat pripada obuhvatu nacionalnog spomenika BiH pod nazivom Historijski urbani krajolik Sarajevo («Službeni glasnik BiH», broj 1/21 i 10/21), na koji se primjenjuju mjere zaštite koje su utvrđene Zakonom o provedbi odluka Komisije za zaštitu nacionalnih spomenika uspostavljenog prema Aneksu 8. Opšteg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini («Službene novine Federacije BiH», br: 2/02, 8/02, 27/02, 6/04 i 51/07).

Pregledom dostavljene dokumentacije i uvidom na licu mjesta, Zavod je mišljenja da se **može** odobriti izmještanje tende na željenu lokaciju ispod gornje strehe na objektu a prema urbanističko tehničkim uslovima Opštine.

Zavod nije saglasan sa uklanjanjem postojeće male nadstrešnice iznad prizemlja objekta na način kako je predstavljeno projektnom dokumentacijom.

9. 12. 2025.			Stari grad Maglaj inspekcija
--------------	--	--	------------------------------

Zavodu su se obratili neimenovani uposlenici Opštine Maglaj sa informacijom i dokumentacijom da se u sklopu nacionalnog spomenika Stari grad Maglaj vrše radovi za koje ovaj Zavod nije dao potrebne saglasnosti sa zamolbom da u sklopu svojih nadležnosti preduzme sve zakonom predviđene mjere kako bi se utvrdilo stanje i eventualno spriječila dalja devastacija nacionalnog spomenika.

9. 12. 2025.			Maršala Tita - Terasa - Mostar
--------------	--	--	--------------------------------

Zavodu za zaštitu spomenika pri Federalnom ministarstvu kulture i sporta obratila se Agencija „Stari grad“ Mostar sa zahtjevom za davanje stručnog mišljenja na projekat sanacije terase-prohodnog ravnog krova u ulici Maršala Tita u Mostaru koji je izradila ovlaštena projektantska kuće „ARHI-PLUS“ d.o.o. Mostar.

Historijski urbani krajolik Mostara proglašen je nacionalnim spomenikom Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 66/19). Na nacionalne spomenike se primjenjuju mjere zaštite utvrđene Zakonom o provođenju odluka Komisije za zaštitu nacionalnih spomenika uspostavljenog prema Aneksu 8 Opšteg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini („Službene novine Federacije BiH“ br. 2/02, 27/02, 6/04 i 51/07). Predmetni kompleks pripada području nacionalnog spomenika, član 1. stav 3. gore navedene odluke. Pregledom dostavljene dokumentacije utvrđeno je da su predviđeni radovi mogu tretirati kao radovi tekućeg održavanja koji neće ugroziti

nacionalni spomenik a neophodni su za pravilno i sigurno funkcionisanje objekta i sprečavanje većih oštećenja i ugrožavanja nacionalnog spomenika.

Predviđeni su radovi sanacije ravnog prohodnog krova na predmetnom objektu koji se koristi kao ugostiteljski objekat. Razlog intervencije je popuštanje već postojeće armirano-betonske ploče i hidroizolacije, što može dovesti do većeg oštećenja cijelog objekta i time znatno ugroziti nacionalni spomenik.

Zavod nije izdao saglasnost za izgled i način korištenja same terase.

Zavod je mišljenja da se može dati saglasnost za radove predviđene gore navedenim projektom na način objašnjen u tehničkom opisu i u predmjeru radova, kako bi se spriječilo eventualna veća oštećenja.

Svako odstupanje od projektom predviđenih radova biće sankcionisano prema važećim zakonskim propisima.

Radove je potrebno organizovati i izvesti prema važećim zakonskim propisima o izvođenju radova na nacionalnim spomenicima.

Investitor je dužan obavijestiti Zavod za zaštitu spomenika o tačnom početku izvođenja predmetnih radova, kako bi Zavod izvršio pravovremen stručni nadzor kao svoju zakonsku obvezu.

9. 12. 2025.			Emina Berberović, Tešanj
--------------	--	--	--------------------------

Zavodu za zaštitu spomenika se obratila Služba za katastar, urbanizam i imovinsko-pravne poslove Opštine Tešanj sa zahtjevom za davanje stručnog mišljenja, a u postupku izdavanja urbanističke saglasnosti za izgradnju stambenog objekta na k.p. br: 1057 K.O. Tešanj I, a po zahtjevu Emine (Mustafe) Berberović iz Tešnja.

Odlukom Povjerenstva za očuvanje nacionalnih spomenika broj: 06-893/03-2 od 2. jula 2003. godine, Gradska cjelina „Stari grad Tešanj“ u Tešnju proglašena je nacionalnim spomenikom i obuhvata katastarske čestice 901, 902, 896/2 i 897 K.O. Tešanj I i na nju se primjenjuju mjere zaštite utvrđene Zakonom o provođenju odluka Komisije za zaštitu nacionalnih spomenika uspostavljenog prema Aneksu 8. Opšteg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini.

Uvidom u odluku Komisije o proglašenju, kao i kasnije izdatim aktima, utvrđeno je da do sada nije definisana kontakt zona zaštićenog nacionalnog spomenika Stari grad Tešanj, kao i da nisu utvrđene konkretne mjere koje bi se primjenjivale na tom području.

Predmetna katastarska čestica se nalazi u obuhvatu projekta revizije plana revitalizacije i regeneracije stare čaršije integralnog dijela starog grada Tešnja iz 1987. godine i proširenja granice stare historijske jezgre iz 2002. godine) („Službeni glasnik Općine Tešanj“ broj 2/04 i 4/20) - Zaštićena zona „A“.

Zeničko-dobojski kanton, kojem pripada i Opština Tešanj, nema formiran kantonalni zavod za zaštitu spomenika, niti bilo koju drugu administrativnu jedinicu, čija bi nadležnost bila rad na nacionalnim spomenicima na području tog kantona.

Imajući u vidu opisane okolnosti, a nakon obilaska lokacije i uvida u dostavljenu dokumentaciju, Zavod daje sljedeće mišljenje:

- Na predmetnoj lokaciji je moguća novogradnja koja svojim izgledom i gabaritima neće ugroziti Stari grad Tešanj kao nacionalni spomenik, kao ni narušiti ambijentalnu sliku stare Tešanjske čaršije.
- Zavod je mišljenja da je koeficijent izgrađenosti za predmetnu parcelu neprihvatljiv i da ga je neophodno korigovati na maksimalno 0,5.
- Visinu objekta je neophodno smanjiti za jednu etažu.
- Arhitektonski izraz je korektan i prihvatljiv uz minimalne izmjene (badže na krovu potrebno zamijeniti krovnim prozorima)

Korigovani idejni projekat potrebno dostaviti Zavodu na uvid kao i urbanističko-tehničke uslove koje je definisala Opštinska služba Tešanj.

9. 12. 2025.		Agencija Stari grad Mostar
--------------	--	----------------------------

Zavodu za zaštitu spomenika pri Federalnom ministarstvu kulture i sporta obratila se Agencija „Stari grad“ Mostar sa zahtjevom za davanje stručnog mišljenja i saglasnosti za uklanjanje stabla košćele koja je urasla u zidine objekta Agencije „Stari grad“ sa zapadne strane

Historijski urbani krajolik Mostara proglašen je nacionalnim spomenikom Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 66/19). Na nacionalne spomenike se primjenjuju mjere zaštite utvrđene Zakonom o provođenju odluka Komisije za zaštitu nacionalnih spomenika uspostavljenog prema Aneksu 8 Opšteg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini („Službene novine Federacije BiH“ br. 2/02, 27/02, 6/04 i 51/07). Predmetni kompleks pripada području nacionalnog spomenika, član 1. stav 3. gore navedene odluke.

Na zapadnoj fasadi objekta Agencije „Stari Grad“ u Mostaru evidentirano je stablo košćele (*Celtis australis*) koje je svojim korijenovim sistemom i deblom uraslo u zidne strukture objekta. Objekta se nalazi unutar zaštićenog područja nacionalnog spomenika „Historijski urbani krajolik Mostara“, te svaka intervencija zahtijeva stručno, konzervatorsko i statičko razmatranje. Zavod je mišljenja da je potrebno hitno pristupiti uklanjanju stabla košćele, kako bi se spriječila dalja, veća oštećenja.

Košćela je dugovječno mediteransko stablo koje može narasti do 20–25 m visine i razviti izuzetno snažan i prodoran korijenov sistem. Raste umjereno brzo u mladosti (20–40 cm godišnje), a tokom decenija stvara kompaktno i agresivno korijenje koje prodire između kamenih fuga i temelja u potrazi za vlagom.

Zbog svoje sposobnosti prilagodbe suhim i kamenitim terenima, korijen košćele se širi horizontalno i vertikalno, uzrokujući:

- razdvajanje kamenja unutar zida,
- širenje pukotina i deformaciju morta,
- zadržavanje vlage uz zid, što ubrzava eroziju i raspadanje žbuke,
- dodatno dinamičko opterećenje na zid pri djelovanju vjetra.

U slučajevima gdje se stabla košćele nalaze u ili uz zidane konstrukcije, dokumentovani su brojni primjeri dislokacije kamenih blokova, lokalnih urušavanja i raslojavanja fasade.

U predmetnom slučaju, obzirom na veličinu i starost stabla, vrlo je vjerojatno da su korijeni već duboko urasli u zidnu strukturu i da su djelomično narušili statičku koheziju

- Deblo djeluje kao vertikalna poluga koja prenosi dinamička opterećenja (vjetar, vibracije) u Mostaru kao izrazito vjetrovitom podneblju.
- Vlaga i biološka aktivnost pogoduju raspadanju morta i kamene strukture.
- Truljenje korijena nakon vremena stvara šupljine i gubitak potpore.

Ukoliko se stablo ne ukloni, moguće je progresivno pogoršanje stabilnosti i moguće lokalno urušavanje dijela fasade u narednim godinama.

Kako bi se spriječila pojava sekundarnog vlaženja i očuvala stabilnost zida, moguć je sljedeći redoslijed zahvata:

1. Postupno uklanjanje stabla
 - Uklanjati krošnjicu i deblo u fazama, a korijen tretirati kemijski (herbicidna otopina, vapno) prije fizičkog vađenja, kako bi se spriječila nagla promjena vlage.
2. Zatvaranje korijenskih kanala
 - Nakon vađenja korijena, praznine u zidu i zemlji ispuniti vapneno-pjeskovitim mortom ili glinenim tamponom koji je propustan, ali sprečava prodor površinske vode.
3. Uspostava drenažnog pojasa
 - Uz temelj zida moguće formirati plitki drenažni sloj (šljunak, perforirana cijev) koji odvodi oborinsku vodu od fasade.
4. Sanacija zida i zaštitni sloj.

10. 12. 2025.			Bišćevića ćošak, Mostar
---------------	--	--	-------------------------

Zavodu za zaštitu spomenika u sastavu Federalnog ministarstva kulture i sporta, obratio se Adnan Hasanagić iz Mostara sa zahtjevom za davanje stručnog mišljenja na projekat tekućeg održavanja Generalnog konzulata republike Turske u ulici Mala tepa broj 24 u Mostaru koji je izradila ovlaštena projektantska kuća „ARHI-PLUS“ d.o.o. Mostar.

Stambena graditeljska cjelina Bišćevića-Lakišića u Mostaru proglašena je nacionalnim spomenikom Bosne i Hercegovine (Odluka Komisije broj: 09-2-92/04-1 od 4. maja 2004. godine). Na nacionalne spomenike se primjenjuju mjere zaštite utvrđene Zakonom o provođenju odluka Komisije za zaštitu nacionalnih spomenika uspostavljenog prema Aneksu 8 Opšteg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini („Službene novine Federacije BiH” br. 2/02, 27/02, 6/04 i 51/07). Predmetni kompleks pripada području nacionalnog spomenika, član 1. stav 3. gore navedene odluke.

Pregledom dostavljene dokumentacije utvrđeno je da su svi predviđeni radovi isključivo radovi tekućeg održavanja koji neće ugroziti nacionalni spomenik, a neophodni su za pravilno i sigurno funkcioniranje objekta.

Predviđeni su sljedeći radovi:

- Sanacija pokrova objekta od lomljenih kamenih ploča,
- Sanacija eventualno oštećene krovne konstrukcije,
- Izrada i ugradnja vanjske stolarije po uzoru na postojeću,

- Izrada i ugradnja ulazne kapije,
- Sanacija avlije kaldrmisanjem po uzoru na postojeće,
- Izrada podova od daske,
- Izrada šišeta po uzoru na postojeće i
- Sanacija zidova i ponovno malterisanje.

Tehnologija i materijali koji su predviđeni predmjerom radova su u skladu sa pozitivnom praksom za radove na nacionalnim spomenicima.

Mišljenja smo da se može dati saglasnost za radove predviđene gore navedenim projektom na način objašnjen u tehničkom opisu i predmjeru radova.

Svako odstupanje od projektom predviđenih radova biće sankcionisano prema važećim zakonskim propisima.

Investitor je dužan obavijestiti Zavod za zaštitu spomenika o tačnom početku izvođenja predmetnih radova, kako bi Zavod izvršio pravovremen stručni nadzor kao svoju zakonsku obavezu.

10. 12. 2025.			Čurčiluk veliki 24, Sarajevo
---------------	--	--	------------------------------

Zavodu za zaštitu spomenika u sastavu Federalnog ministarstva kulture i sporta obratila se Služba za urbanizam, prostorno planiranje i zaštitu okoliša Opštine Stari Grad Sarajevo sa zahtjevom za izdavanje odobrenja za postavljanje tende u četiri segmenta iznad četiri ulazna portala za poslovni prostor koji se nalazi u objektu u ulici Čurčiluk veliki broj 24.

Uvidom u dostavljenu dokumentaciju i uvidom na licu mjesta utvrđeno je da predmetni objekat pripada obuhvatu nacionalnog spomenika BiH pod nazivom Historijski urbani krajolik Sarajevo («Službeni glasnik BiH», broj 1/21 i 10/21), na koji se primjenjuju mjere zaštite koje su utvrđene Zakonom o provedbi odluka Komisije za zaštitu nacionalnih spomenika uspostavljenog prema Aneksu 8. Opšteg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini («Službene novine Federacije BiH», br: 2/02, 8/02, 27/02, 6/04 i 51/07).

Pregledom dostavljene dokumentacije i uvidom na licu mjesta, Zavod je mišljenja da se može odobriti postavljanje tende u četiri segmenta iznad portala na objektu u ulici Čurčiluk veliki broj 24, a prema urbanističko-tehničkim uslovima koje je definirala Opština Stari grad Sarajevo.

Ovo stručno mišljenje odnosi se na aspekt kulturno-historijskog nasljeđa i vrijedi do isteka roka koji je odredila Opštine ili do donošenja Pravilnika sa smjernicama za postavljanje reklama u Historijskom urbanom krajoliku Sarajevo. Investitor je dužan sve ugovorene obaveze izmiriti nadležnoj službi Opštine Stari Grad Sarajevo.

10. 12. 2025.			Oneščukova broj 24 - Mostar
---------------	--	--	-----------------------------

Zavodu za zaštitu spomenika dostavljen je zahtjev za davanje saglasnosti na postavljanje svijetleće reklame poslovnice Mado podružnice broj 8 koja se nalazi u ulici Oneščukova broj 24 u Mostaru.

Historijski urbani krajolik Mostara proglašen je nacionalnim spomenikom Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 66/19). Na nacionalne spomenike se

primjenjuju mjere zaštite utvrđene Zakonom o provođenju odluka Komisije za zaštitu nacionalnih spomenika uspostavljenog prema Aneksu 8 Opšteg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini („Službene novine Federacije BiH” br. 2/02, 27/02, 6/04 i 51/07). Predmetni objekat pripada području nacionalnog spomenika, član 1. stav 3. gore navedene odluke.

Pregledom dostavljene dokumentacije i nakon uvida u poziciju postavljanja svjetleće reklame i njenih dimenzija 110x110 cm sa natpisom MADO, Zavod je mišljenja da se ne može dati saglasnost za postavljanje reklame u predviđenom obliku i veličini jer bi svojim izgledom i pozicijom narušila prostorni i vizuelni integritet nacionalnog spomenika.